

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060307

DOM
2024-10-16
Stockholm

Mål nr
F 12168-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-09-19 i mål nr F 2057-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Videgårdsvägens Samfällighetsförening,

Ombud: L.E. och A.L.

Motpart

S.G.

Ombud: A.G.

SAKEN

Klander av Videgårdsvägens samfällighetsförenings stämmobeslut från den 26 april 2022

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom på följande sätt.
 - a) S.G. yrkande att Videgårdsvägens samfällighetsförenings val av styrelse i stämmobeslut den 26 april 2022, punkten 8, ska upphävas lämnas utan bifall.

Dok.Id 2112866

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

- b) S.G. ska ersätta Videgårdsvägens samfällighetsförenings rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen med 82 188 kr och ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för mark- och miljödomstolens dom till dess betalning sker. Av beloppet avser 65 750 kr ombudsarvode.
2. S.G. ska ersätta Videgårdsvägens samfällighetsförenings rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen med 46 563 kr och ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Mark- och miljööverdomstolens dom till dess betalning sker. Av beloppet avser 37 250 kr ombudsarvode.
-

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Videgårdsvägens Samfällighetsförening har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska fastställa stämmans beslut enligt punkten 8 samt förplikta S.G. att ersätta samfällighetsföreningens rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen med 82 188 kr.

Samfällighetsföreningen har begärt ersättning för dess rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

S.G. har motsatt sig föreningens yrkanden.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Samfällighetsföreningen har anfört i huvudsak följande.

Samfällighetsföreningen har vid årsstämma beslutat att utse sju av åtta föreslagna kandidater som styrelseledamöter för föreningen. Röstningen har på begäran skett genom votering med slutna sedlar. Votering har skett genom att varje röstberättigad medlem har fått rösta ja eller nej i fråga om varje föreslagen kandidat.

Av § 5 i Samfällighetsföreningens stadgar framgår att föreningens styrelse ska bestå av minst tre och högst elva ledamöter. Någon annan antalsbegränsning förelåg inte vid voteringen. Antalet kandidater för styrelsen vid årsstämman var åtta. Kandidaterna var således färre än det maximala antalet ledamöter som föreskrivs för styrelsens sammansättning i stadgarna. Samtidigt var de fler än det minimala antalet ledamöter som föreskrivs i stadgarna. Alla kandidater kunde men behövde således inte väljas in i styrelsen för att uppfylla de stadgeenliga kraven på styrelsens sammansättning.

Genom den voteringsmetoden som samfällighetsföreningen har tillämpat har samtliga kandidater haft samma möjlighet att kvalificera för styrelseuppdrag eftersom antalet möjliga platser i styrelsen var fler än de som kandiderade för uppdraget. Genom voteringsmetoden har föreningen också säkerställt att samtliga ledamöter i styrelsen

har förtroende hos samfällighetsföreningens medlemmar. Förfarandet har inte inneburit tillämpning av voteringsproposition och kontraposition för respektive styrelsepost.

Eftersom det saknas bestämmelser i lag om hur val till förtroendeposter i samfällighetsföreningar ska gå till bör det stå föreningar fritt att välja metod för val, så länge kandidater inte ställs mot varandra genom voteringsproposition och kontraposition.

Ett annat sätt att åstadkomma samma styrelsesammansättning som den beslutade hade varit om samfällighetsföreningen först hade beslutat att begränsa styrelsen till sju ledamöter och därefter genomfört omröstningen enligt den metod som beskrivs i doktrin. Om Mark- och miljööverdomstolen skulle anse att den sistnämnda metoden borde ha använts av samfällighetsföreningen så utgör sättet som omröstningen har skett på endast ett formellt fel som uppenbart inte har inverkat på beslutets innehåll.

Vad avser rättegångskostnaderna så har inga poster antecknats dubbelt på grund av att två ombud är involverade i ärendet. Rådgivningen som S.G. invänder emot har avsett frågan om omval under tiden för överklagande och är således hänförligt till aktuellt mål.

S.G. har anfört i huvudsak följande.

De klandrade besluten har inte tillkommit i behörig ordning, strider mot lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter, föreningens stadgar, annan författning, allmänna rättsgrundsatser och praxis hos samfällighetsföreningar samt föreningens 40-åriga praxis vid val av styrelse. Stämman har inte bestämt vilka som valts till ledamöter respektive suppleanter samt vem som valts till ordförande. Vid personval som genomförs med sluten omröstning är det inte heller tillåtet att använda motförslag. Kallelsen till stämman kan inte anses utgöra en del av protokollet såvida inte kallelsen bifogas eller hänvisning görs i protokollet. Av kallelsen till stämman framgår att det endast skulle utses tre ledamöter och tre suppleanter och det är inte tillåtet att fatta beslut som inte framgår av dagordningen.

Av kallelsen till stämman framgår att A-J.K. skulle väljas till ledamot i ett år men enligt stadgarna ska mandatperioden för ledamöter vara två år. Beslutet att utse henne för endast ett år strider därmed mot föreningens stadgar. Mark- och miljödomstolens beslut att upphäva valet till stämman bör således stå fast avseende henne även om Mark- och miljööverdomstolen anser att det finns skäl att ändra beslutet i övriga delar.

Samfällighetsföreningens kostnader i mark- och miljödomstolen är oskäligt höga. Av arbetsredogörelsen framgår att ombudet har haft drygt 30 kontakttillfällen med föreningens ordförande uppgående till åtta timmars arbetstid. Även vissa specifika åtgärder såsom 0,7 timmar för att ansöka om anstånd samt 0,5 timmar för att läsa rättens beslut är oskäligt omfattande. En skälig tidsåtgång är 18 timmars arbete.

Även den begärda timersättningen i mark- och miljödomstolen på 2 500 kr plus moms är oskäligt hög. Föreningen har beviljats ersättning ur rättsskyddsförsäkring och ersättningsgilla taxan för 2023 är 1 500 kr i timmen plus moms. En skälig timersättning är 2 000 kr plus moms. För det fall hon förpliktas att betala föreningens kostnader i mark- och miljödomstolen bör ersättningen, beräknad enligt uppgifterna ovan, uppgå till 45 000 kr.

Samfällighetsföreningens kostnader i Mark- och miljööverdomstolen är oskäligt höga då det endast avser två skrifter. Tre timmars kontakt med styrelsens ordförande är för mycket och flera av posterna som avser extrastämma och omval gäller arbete i ett annat mål i mark- och miljödomstolen. Rådgivning om alternativa sätt att genomföra personval är inte ersättningsgillt i detta mål och inte heller posten antecknad som ”mottagande av yttrande/ersättningsanspråk samt yttrande däröver” eftersom S.G. inte framställt något eget ersättningsanspråk. En ändring av mark- och miljödomstolens dom kommer inte heller i praktiken att påverka styrelsens sammansättning eftersom samma styrelse även valdes vid 2023 års stämma. Samfällighetsföreningen får därför anses ha föranlett onödig rättegång genom att överklaga mark- och miljödomstolens dom och ska därför inte få ersättning för dess rättegångskostnader.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Vid val av ledamöter till Samfällighetsföreningens styrelse har varje röstberättigad medlem fått rösta antingen ja eller nej beträffande varje föreslagen ledamot. Frågan i målet är om det sätt valet av ledamöter genomfördes på har inneburit att valet inte tillkommit i behörig ordning eller annars strider mot lagen om förvaltning av samfälligheter (SFL), annan tillämplig författning eller föreningens stadgar (53 § SFL).

Vid föreningsstämman utövar medlemmarna sin rätt att besluta i föreningens angelägenheter (47 § första stycket SFL). Huvudregeln vid omröstning är att röstberättigad medlem som är närvarande vid en föreningsstämma har en röst oavsett om han eller hon äger en eller flera delägarfastigheter, den s.k. huvudtalsmetoden. I frågor som har ekonomisk betydelse ska dock rösterna i stället räknas efter delägarfastigheternas andelstal, den s.k. andelstalsmetoden (49 § första stycket SFL). Personval är inte en sådan ekonomisk angelägenhet som innebär att andelstalsmetoden ska tillämpas (prop. 1973:160 s. 370).

Föreningsstämmans beslut i en fråga som den nu aktuella utgörs av den mening som har fått flest röster, om inte annat har bestämts i stadgarna (49 § SFL).

För ekonomiska föreningar och aktiebolag föreskrivs en särskild ordning för personval som innebär att den som fått flest röster anses vald, se 6 kap. 34 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och 7 kap. 41 § aktiebolagslagen (2005:551). Motsvarande reglering finns inte i SFL utan huvudregeln om relativ majoritet, dvs. att stämmans beslut utgörs av *den mening som samlat flest röster*, gäller även vid personval. Något formellt hinder mot att vid val enligt SFL låta stämman rösta ja eller nej avseende varje enskild ledamot finns därför inte (jfr vad som gäller vid aktiebolagsstämma i Unger, *Bolagsstämma i praktiken – En teoribok i praktiken* (2021, JUNO), Norstedts Juridik, s. 134 f.). Förfarandet strider därför inte mot någon bestämmelse i SFL eller annan tillämplig författning.

Av föreningens stadgar framgår att styrelsen ska bestå av minst tre och högst elva ledamöter och minst tre suppleanter. Av protokollet från stämman framgår vidare att

det fanns åtta föreslagna kandidater till styrelsen. Stämman fattade inte beslut om att innan valet begränsa antalet ledamöter i styrelsen, varför antalet platser i styrelsen översteg antalet nominerade. Stämman har inte ställt kandidaterna till styrelsen mot varandra genom voteringsproposition och kontraposition eller på annat sätt begränsat stämmans möjlighet att rösta på de föreslagna kandidaterna. Beslutet kan därför inte heller anses ha tillkommit i obehörig ordning. Vad S.G. i övrigt har gjort gällande beträffande fel i kallelseunderlaget och omröstningen medför inte någon annan bedömning. Sammanfattningsvis saknas det därför grund för att upphäva det klandrade stämmobeslutet. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska S.G. käromål därför avslås.

Rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen

Med den ändring Mark- och miljööverdomstolen gör i mark- och miljödomstolens dom har Samfällighetsföreningen vunnit målet i mark- och miljödomstolen i dess helhet. S.G. ska därför ersätta samfällighetsföreningens rättegångskostnader där. Den begärda ersättningen, som avser drygt 26 timmars arbete, får vid en sammantagen bedömning utifrån målets beskaffenhet och omfattning anses skälig. S.G. ska därför förpliktas att betala den ersättning som föreningen har begärt i mark- och miljödomstolen.

Rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen

Samfällighetsföreningen har vunnit målet i Mark- och miljööverdomstolen. Tappande part ska som huvudregel ersätta motpartens rättegångskostnader (18 kap. 1 § rättegångsbalken). Att den vinnande parten har inlett en rättegång utan att motparten gett anledning till det eller på annat sätt genom uppsåt eller försummelse föranlett en onödig rättegång kan utgöra skäl för att fördela rättegångskostnaderna på ett annat sätt (18 kap. 3 § rättegångsbalken). S.G. har gjort gällande att samfällighetsföreningen har föranlett en onödig rättegång genom att överklaga mark- och miljödomstolens dom, med tanke på att samma styrelse som valdes genom det nu klandrade beslutet valdes vid 2023 års stämma.

Mark- och miljööverdomstolen finner att samfällighetsföreningen inte kan anses ha föranlett en onödig rättegång genom att överklaga mark- och miljödomstolens dom.

Det saknas vidare anledning att ifrågasätta att det arbete som den yrkade ersättningen för rättegångskostnader avser skulle vara hänförligt till detta mål. Den begärda ersättningen, som avser knappt 15 timmars arbete, får vid en sammantagen bedömning utifrån målets beskaffenhet och omfattning även i denna instans anses skälig. S.G. ska därför förpliktas att betala den ersättning som föreningen har begärt i Mark- och miljööverdomstolen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2024-11-13

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg, Margaretha Gistorp, Caroline Hedwall Klostermark och Helen Blomberg, referent.

Föredragande har varit Harry Hodzic.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-09-19
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr F 2057-22

PARTER

Kärande

S.G.

Ombud: A.G.

Svarande

Videgårdsvägens Samfällighetsförening

Ombud: M.M.

SAKEN

Klander av Videgårdsvägens samfällighetsförenings stämmobeslut från den 26 april 2022

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar S.G. yrkanden rörande beslut i punkten 5 om att avslå motion 13:2 vid Videgårdsvägens samfällighetsförenings årsstämma den 26 april 2022.
2. Mark- och miljödomstolen bifaller S.G. yrkande rörande beslut i punkten 8 om val av styrelse och styrelseordförande på så sätt att beslutet i punkten 8 upphävs.
3. Var och en av parterna ska svara för sin rättegångskostnad.

Dok.Id 626035

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.domstol.se/vanersborgs-tingsratt/	finns ej	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Vid Videgårdens Samfällighetsförenings (nedan föreningen) årsstämma den 26 april 2022 fattades bland annat följande beslut.

I punkten 5 beslutade stämman att avslå motion nummer 13. Motion 13 lyder enligt följande.

Motion 13 — Fastigheternas rätt att plantera häck inom av föreningen förvaltad X.

Förslag att stämman beslutar:

- att fastigheter, som är medlemmar i föreningen, inte får anlägga häck och uppföra anläggningar utanför fastighetens tomtgräns och inom av föreningen förvaltad X och*
- att fastigheter, som har planterat en häck mer än 0,75 meter utanför tomtgränsen, skall avlägsna häcken och uppförda anläggningar så att dessa ligger innanför fastighetens tomtgräns före årets slut. Några fastigheter, som är medlemmar i föreningen, har anlagt häck och uppfört anläggningar drygt två (2) meter utanför fastighetens tomtgräns och inom av föreningen förvaltad X.*

Stämman beslutade, i punkten 8, om val av styrelse och styrelseordförande enligt det förslag till styrelse som framgått av kallelsen.

YRKANDEN M.M.

S.G. har yrkat

- i första hand att mark- och miljödomstolen ska ändra stämmans beslut, att avslå Motion 13:2 och istället besluta att medlemmar i samfällighetsföreningen som äger fastigheterna Y och Z skall avlägsna häcken som har planterats söder om (utanför) fastigheternas tomtgränser och vilkens anslutning till jordytan ligger inom X som förvaltas av föreningen, inom 8 månader efter rättens dom i målet.

- i andra hand att mark- och miljödomstolen ska upphäva eller undanröja stämmans beslut att avslå S.G. förslag, i den 2:a att-satsen i Motion 13, att fastigheter, som har planterat en häck mer än 0,75 meter utanför tomtgränsen, skall avlägsna/flytta häcken och uppförda anläggningar/grindar så att dessa ligger innanför tomtgränsen."
- att mark- och miljödomstolen härutöver ska upphäva eller undanröja stämmans beslut att som styrelse och styrelseordförande välja: A.K., H.W., A-J.K., J.L., A.D., G.L. och J.P..
- att svaranden skall ersätta S.G. rättegångskostnader inklusive ersättning till ombud i anledning av förberedelse av kändandens talan och rättegången i detta mål.

Videgårdens samfällighetsförening (föreningen) har yrkat att yrkandena rörande motion 13:2 ska avvisas eller avslås, samt i övrigt motsatt sig samtliga yrkanden samt yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

S.G. har till stöd för sina yrkanden anfört bland annat följande.

De klandrade besluten har inte tillkommit i behörig ordning och strider mot SFL (1973:1150), Anläggningslagen (1973:1149), Föreningens stadgar och annan författning och allmänna rättsgrundsatser.

S.G. är ägare till fastigheten Å, som har del i samfälligheten Föreningen. A.G. var S.G. ombud på stämman.

Motion 13:2

Av Föreningens stadgar och Anläggningsbeslutet framgår bl.a.: - att fastigheter, som omfattas av Anläggningsbeslutet, skall gemensamt förvalta bl.a. X.

Lantmäteriets beslut om av föreningen gemensam förvaltd markområdes användning kan inte ändras via ett beslut på föreningsstämman utan endast genom ett nytt beslut av Lantmäteriet.

Några fastigheter, som har del i samfälligheten, har anlagt häck drygt två (2) meter utanför fastighetens tomtgräns och inom av föreningen gemensamt förvaltad X.

Enligt tillämplig lag saknar stämman befogenhet/mandat att fatta beslut som medför att fastigheter, som har del i samfälligheten, får använda gemensamt förvaltad X på annat sätt än vad som framgår av Lantmäteriets Anläggningsbeslut.

Motion 13 omfattar två (2) förslag/att-satser. Kärande begärde att stämman, via sluten omröstning, skall fatta två separata beslut i anslutning till denna motion. Av protokollet från stämman framgår att stämman avslog motionens båda förslag. Stämmans beslut, att avslå förslaget enligt den första att-satsen i Motion 13, vilseleder föreningens medlemmar om deras rättigheter och skyldigheter enligt föreningens Anläggningsbeslut. Stämmans beslut, att avslå förslaget enligt den andra att-satsen, strider mot tillämplig lag och föreningens Anläggningsbeslut och vilseleder föreningens medlemmar om deras rättigheter och skyldigheter enligt Anläggningsbeslutet. Stämman får inte fatta beslut som tillåter att fastighetsägare privatiserar mark som är samfällad för ett gemensamt ändamål.

När man planterar en häck, strax innanför fastighetens tomtgräns, kan häckens grenar växa några decimeter utanför fastighetens tomtgräns. Detta begränsar inte föreningens möjlighet att förvalta X i enlighet med bestämmelsen i Anläggningsbeslutet. Förstahandsyrkandet (i anslutning till Motion 13) syftar på häckens grenar och inte på häckväxtens anslutning till jordytan. Fastigheter som har planterat en häck, vilkens grenar går mindre än 0,75 m utanför fastighetens tomtgräns, behöver inte stympa den.

Fastigheterna Y och Z har en ca 2 m hög häck som har planterats 1-2 m utanför fastigheternas södra tomtgränser och inom X som förvaltas av föreningen. En karta visar översiktligt området som omfattas av föreningens Anläggningsbeslut. Kartan har upprättats av AB Alebyggen som sålde småhusen inom området. Numren på husen är AB Alebyggens beteckning av husen

i anslutning till försäljning av dessa. Fastigheten Y är hus nr 69 och fastigheten Z är hus nr 70. Med rödpenna har markerats läget för den häck som dessa fastigheter har planterat 1-2 m utanför fastigheternas södra tomtgränser och inom X som förvaltas av föreningen. Fastigheten Z har även monterat en grind i häcken inom X.

Av protokollet från föreningens årsstämma framgår att stämman avslog Motion 13:1 och Motion 13:2. I det av tre (3) justeringsmän justerade protokollet finns inte någon anteckning som antyder att stämman i anslutning till Motion 13 har beslutat att någon/styrelsen skall utreda och uppfölja om någon medlem har planterat en häck inom av föreningen förvaltad X, eftersom föreningens års-stämma inte fattade ett sådant beslut.

A.G. har skrivit ett e-postmeddelande av den 15 augusti 2022 till styrelsen i frågan. På stämman meddelade A.G., i anslutning till stämmans handläggning av Motion 13, att man på internet, via hemsidan hitta.se, kan hitta de fastigheter som har planterat häck inom av föreningen förvaltad grönområde.

Rätten bör även beakta att stämman rutinmässigt avslog samtliga S.G. motioner. Föreningens styrelse har inte i det senaste Videbladet Nr 1- 2023, som delades ut till medlemmarna efter svarandens yttrande som uttrycker att

fastighetsägare inte får "bibehålla något på föreningens mark" så som svarandeombudet påstår att föreningen har lovat.

Beslut om styrelse och styrelseordförande

I kallelsen till stämman 2022-04-26 stod att stämman är: föreningens ordinarie årsstämma. Enligt föreningens stadgar § 15 skall man på ordinarie stämma bl.a. välja:

- Styrelse och styrelseordförande.

Enligt stadgarnas § 5 skall styrelsen bestå av minst 3 ledamöter och minst 3 suppleanter. A.G. överlämnade till stämmans ordförande ett papper, som omfattade S.G. förslag till ledamöter i föreningens styrelse och hennes begäran att val av styrelse skall ske via slutna omröstning, strax innan stämman skulle välja föreningens styrelse.

Val av styrelse är Personval. Vid personval med slutna sedlar skall man på valsedlar skriva upp namn på personer som skall väljas till den aktuella befattningen.

I protokollet från stämman skall bl.a. anges "vad som beslutats på stämman".

Protokollet från stämman är en så kallad bevishandling. Utgångspunkten är att det som anges i protokollet är vad som faktiskt beslutades vid stämman.

Av stämmans protokoll Punkt 8 framgår att stämman, vid val av styrelse och styrelseordförande, inte har beaktat gängse föreningsrättsliga principer vid personval med slutna sedlar. Enligt tillämplig rättspraxis skall en ordinarie stämma i en Samfällighetsförening, på vilken val av styrelse skall ske, välja ett antal ledamöter och suppleanter i styrelsen samt styrelsens ordförande.

Läsaren, av stämmans beslut enligt protokollet under Punkt 8 "Val av styrelse och styrelseordförande", bör även beakta:

- att protokollet inte omfattar någon uppgift på att stämman har beslutat: vika som valdes till ledamöter i styrelsen och vilka som valdes till suppleanter och vem som valdes till styrelsens ordförande och

- att det på stämman genomförda sättet, att välja föreningens styrelse, stred mot föreningens 40-åriga praxis vid val av ledamöter och suppleanter i föreningens styrelse och
- att stämmans sätt att välja styrelse via separat röstning med JA/NEJ, i anslutning till var och av de nominerade, strider även mot praxis vid personval med slutna sedlar och gängse föreningsrättsliga principer.

Ovan beskrivna fakta och omständigheter medför att stämman, vid val av styrelse och styrelseordförande, inte har beaktat tillämplig lag, bestämmelserna i föreningens stadgar, gängse föreningsrättsliga principer och allmänna rättsgrundsatsar.

Det faktum, att det av protokollet inte framgår namn på personer som stämman valde till ledamöter resp. suppleanter i föreningens styrelse, medför att föreningen inte kan fullgöra sin skyldighet att ändra uppgifter om styrelsens sammansättning i samfällighetsföreningsregistret hos Lantmäteriet. I protokollet finns inte någon hänvisning till kallelsen. Att "Kallelsen utgör en del av protokollet" saknar stöd i tillämplig lag och rättspraxis om protokollet saknar hänvisning till kallelsen eller om kallelsen inte har bifogats till protokollet som bilaga.

Av protokollet från stämman framgår att stämman, under punkten 8, Val av styrelse och styrelseordförande, har inte beslutat vem som väljs till ledamot resp. suppleant i föreningens styrelse såsom det står i stadgarna.

Av Röstlängden, som upprättades i anslutning till stämman, framgår att endast 12 medlemmar/röster var närvarande på stämman. Enligt protokollet lämnades betydligt fler röster vid röstningen på stämman.

Föreningen har till stöd för sin inställning anfört bland annat följande.

Motion 13:2

Målet gäller klander av stämmobeslut. Frågan i målet är riktigheten av stämmans beslut.

Stämman beslutade att avslå kärandens tvådelade motion nr 13. I den första delen av motionen har käranden föreslagit att stämman ska besluta att fastighetsägare inte får anlägga eller uppföra häck eller anläggningar utanför fastigheternas tomtgränser och inom av föreningen förvaltad X.

Att växter och träd inte får planteras eller tränga in på annan fastighet följer bl.a. av 3 kap 2 § jordabalken. Ett bifall till förstahandsyrkandet skulle innebära ett tillåtande av planteringar och anläggningar på förvaltd mark inom 0,75 meter från fastighetsgränsen. Stämman kan inte fatta beslut i strid mot gällande lag. Det följer därmed av lag att häckar eller andra anordningar inte, utan samtycke från markägaren, får anläggas på mark som ägs av annan. Det har därmed saknats anledning för stämman att besluta enligt motionen, vilket också har noterats i kallelsen till stämman.

I den andra delen av motionen har käranden föreslagit att fastighetsägare som har häck eller annan anläggning mer än 0,75 meter utanför fastighetsgränsen ska åläggas att avlägsna dessa.

Käranden angav inte vilka fastigheter som avsågs, varför Föreningen i kallelsen till stämman förklarat att det givetvis inte är tillåtet att plantera häck så som påståtts, samt att om så sker ska det utredas och uppföljas.

Ett bifall till begäran hade även motsatsvis inneburit tillåtande av planteringar och anläggningar på förvaltd mark inom 0,75 meter från fastighetsgränsen. Stämman har inte kunnat fatta beslut i strid mot gällande lag.

Inför stämman tillhandahöll käranden inte någon information om vilka fastigheter som avsågs eller kartbilder med fastighetsgränser, vilket hade kunnat föranleda ett annat agerande eller beslut från stämman. Föreningen kommer emellertid i tidningen Videbladet att uppmana samtliga fastighetsägare att se över sina

tomtgränser och påminna om att det inte är tillåtet att plantera, anlägga eller bibehålla något på föreningens mark.

Beslutet avseende motion 13 är således fattat i enlighet med lag, varför det inte finns anledning att ändra beslutet. Kärandens yrkanden i denna del ska således avvisas.

A.G. e-postmeddelande av den 15 augusti 2022 har tyvärr inte kommit styrelsen tillhanda.

Beslut om styrelse och styrelseordförande

Val av styrelse och ordförande har skett i enlighet med lag och föreningens stadgar. S.G. yrkande med hänvisning till punkt 8 uppfattas som så att det begärs att stämmans val av styrelse och styrelseordförande ska undanröjas. Som det får förstås gör hon gällande att val av styrelse och styrelseordförande inte gått rätt till. Detta genom att val inte skett med slutna röstsedlar samt att valet inte skett i enlighet med föreningens praxis och föreningsrättsliga principer. Vidare anmärks att det av protokollet inte framgår vem som valts till ordförande och vilka som valts till ledamöter respektive suppleanter.

Hur styrelsen ska utses ska framgå av föreningens stadgar, 28 § p. 4 lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter. Av föreningens stadgar följer av 6§ att styrelsen utses vid föreningsstämma. Stämman utser ordförande bland styrelsens ledamöter. Övriga befattningar utser styrelsen inom sig. Förslag till styrelsens sammansättning hade framtagits av valberedningen. Förslaget innehöll vilka som var tänkta som ledamöter, suppleanter och ordförande. Av kallelsen till föreningsstämma har framgått vilka som avsetts för ledamots- och suppleantsposterna samt ordförandeposten. För ordföranden, som valdes föregående år, kvarstod ett år av mandatperioden. Av protokollet framgår att det beslutats enligt kallelsen samt att sluten omröstning skett. Sluten omröstning skedde enligt begäran av A.G.. Det är därutöver oklart vilken praxis och vilka föreningsrättsliga principer som avses. I protokollet hänvisas till styrelsens besked i kallelsen. Kallelsen utgör

en del av protokollet. Vidare beror avvikelser i röstlängd och protokoll på att föreningen tillämpar halva röster. Samtliga slutna röstsedlar är sparade hos förvaltaren. Val av styrelse och ordförande har således skett i enlighet med lag och föreningens stadgar. Kärandens yrkande ska därför avslås.

DOMSKÄL

Utredningen i målet

Skriftlig bevisning har åberopats i målet.

S.G. har åberopat bland annat föreningens stadgar, protokollet från föreningens årsstämma 2022-04-26, Lantmäteriets anläggningsbeslut för Videgårdsvägens Samfällighetsförening, Motion 13 till föreningens ordinarie föreningsstämma 2022 och hennes förslag till ledamöter i styrelsen samt hennes begäran att val av styrelse skall ske via sluten omröstning, kartor samt kallelse till föreningsstämma av den 11 april 2022, av svaranden.

Föreningen har åberopat bland annat protokoll från årsstämman 2022-04-26, kallelse till föreningsstämma av den 11 april 2022 samt styrelsens svar på S.G. motioner.

Allmänt

Mark- och miljödomstolen har, med stöd av 42 kap.18 § punkten 5 rättegångsbalken, avgjort målet utan huvudförhandling.

Enligt 53 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter, nedan SFL, får bl.a. medlem i en samfällighetsförening, som anser att beslut som fattats på föreningsstämma inte tillkommit i behörig ordning eller att det strider mot lagen om förvaltning av samfälligheter eller annan författning eller mot stadgarna, klandra beslutet genom att väcka talan mot föreningen hos mark- och miljödomstolen.

Domstolens prövning i ett klander mål innebär främst en kontroll av om de fattade besluten på stämman strider mot föreningens stadgar eller gällande lagbestämmelser, dvs. om besluten är formellt korrekta.

Häckar X punkt 5

Stämmans beslut att avslå kärandens motion nummer 13:2 om att medlem i föreningen inte får plantera häck på gemensamhetsanläggningens mark innebär enligt domstolen inte att stämman motsatsvis tar beslut om att godkänna häckar på gemensamhetsanläggningen. Omfattningen av gemensamhetsanläggningen framgår av anläggningsbeslut. Det följer av anläggningslagen att fastighetsägare inte har rätt att plantera egna häckar på mark som omfattas av gemensamhetsanläggningen. Föreningen har i kallelse till stämman, i förslag på svar till kärandes motion, svarat att det inte är tillåtet att plantera häck på X.

Stämman beslutade också att avslå motion 13:2 avseende på visst sätt planterade häckar, 0,75 m utanför tomtgräns. Andrahandsyrkandet innebär att domstolen ska besluta att fastigheter som planterat häck mer än 75 cm utanför tomtgräns skall avlägsna eller flytta häcken innanför tomtgräns. Flytt av buskar får prövas i annan ordning.

Vad S.G. har yrkat om att besluta om tillåtligheten av häckar eller om flytt av häckar är inte något som kan prövas och överklagandet i dessa delar ska därför avvisas.

Val av styrelse punkt 8

I 49 § första stycket SFL föreskrivs att röstberättigad medlem, som är närvarande på föreningsstämma, har, oavsett om han äger en eller flera fastigheter, en röst.

Av 50 § SFL framgår bland annat att över beslut som fattas på föreningsstämma skall genom styrelsens försorg föras protokoll, vilket skall hållas tillgängligt för medlemmarna senast två veckor efter stämman.

Av §6 föreningsstadgarna framgår följande.

Styrelsen utses vid föreningsstämma. Mandattiden för ledamot är två år och för suppleant ett år, räknat från tidpunkten för ordinarie föreningsstämma. Första gången val äger rum skall tre ledamöter utses för ett år, räknat från tidpunkten för ordinarie föreningsstämma. Stämman utser ordförande bland styrelsens ledamöter. Övriga befattningar utser styrelsen inom sig.

Av §15 föreningsstadgarna framgår bland annat att ”Vid ordinarie stämma skall följande ärenden behandlas: val av styrelse och styrelseordförande.”

Av §17 föreningsstadgarna framgår att beslut fattas med acklamation om inte omröstning begärs samt att ifråga om omröstning mm gäller 48, 49, 5.1 och 52 § lagen om förvaltning av samfälligheter, att när omröstning företas skall till protokollet antecknas de omständigheter angående rösträtt, andelstal, ombud m m som har betydelse för bedömandet av röstresultatet och att val skall ske med slutna sedlar om någon begär det.

Fråga om omröstning vid personval har behandlats i doktrinen. Av Tommy Österberg bok Samfälligheter - Handbok för samfällighetsföreningar, Norstedts Juridik, upplaga 12 sid 66 framgår att

”Alla valda bör utses genom en enda valhandling. Man bör således klubba för alla på en gång. Begärs votering bör den omfatta alla som skall väljas vid tillfället.”

”Votering från personval skiljer sig från votering i sakfrågor bl.a. genom att det inte kan bli aktuellt med motförslag. Votering ska ske genom slutna sedlar om någon begär det. Den röstande får då valsedlar på vilka de skriver upp lika många namn som det antal som skall väljas.”

Av kallelsen till stämman framgår valberedningens förslag på namngivna ledamöter respektive suppleanter till styrelsen. Styrelsens ordförande J.P. har ett år kvar på mandatperioden. Av protokollet framgår att slutna omröstning genomfördes (efter yrkande från käranden)

Kärandens förslag till punkt 8.

Val av styrelse. Förslag till ledamöter: A.K. 2 år, H.W. 2 år och A.G. 1 år. S.G. begär att val av styrelse skall ske via sluten omröstning och att valsedlarna skall sparas 1 år. Val av styrelse är Personval. Vid val av styrelse med slutna sedlar innebär detta att de röstande på valsedlarna skall skriva namn på personer som den röstande röstar på som ledamot resp. suppleant

Domstolen noterar att föreningen inte har motsagt den av käranden påstådda separata röstningen med JA/NEJ i anslutning till var och en av de nominerade vid personalvalet. Käranden har också påpekat att det var fler röster än deltagare på stämman. Domstolen noterar härvid att föreningen tillämpar halva röster, vilket inte framgår av föreningens stadgar.

I och med att det fanns namn fler namn att rösta på än platser i styrelsen innebar ja/nej- röstningen, enligt domstolens mening, att voteringen *inte* skedde genom att de röstande på valsedlar på vilka de skriver upp lika många namn som det antal som skall väljas (se Österberg, ovan). Genom att votering skedde genom att de röstande skulle rösta ja/nej på kandidaterna i turordning får det anses ha inneburit förförslag och motförslag på respektive plats, vilket inte ska tillämpas vid personval (se även här Österberg, ovan, samt Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom av den 17 november 2020 i mål nr F 2101-20).

Mot bakgrund av det ovan förda anser domstolen att beslutet under punkten 8 (val av styrelse och ordförande) strider mot SFL. Klandertalan skall bifallas och beslutet under punkt 8 upphävas.

Rättegångskostnader

Av 18 kap. 4 § rättegångsbalken (1942:740) framgår att om flera yrkanden framställts och parterna ömsom vunnit, ska vardera parten bära sin kostnad eller såvitt kostnaderna för olika delar av målet kunna särskiljas, ersättningsskyldigheten

därefter bestämmas. Mot bakgrund av att det ena yrkandet avvisats och det andra vunnit bifall finner rätten att vardera parten ska bära sin kostnad.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD- 01)

Överklagande senast den 10 oktober 2023

Christina Olsen Lundh

Marianne Larsson Carlbring

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Christina Olsen Lundh, ordförande, och tekniska rådet Marianne Larsson Carlbring.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress, e-postadress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se